

SZERKESZTŐI IRODA

Belmagyar-utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét
illető közlemények-csimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DUA:

Évesre 16 frt. vagy 32 korona. Negyed évre 4 frt. vagy 8 korona.
Hónapra 8 frt. „ 16 korona. 1 óra 1 frt 50 kr. vagy 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám

HIRDETÉSI DIJAK:

Egy centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők
és iparosok érkező évi részvételük. Reklam sora: 1 frt.
Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyílttérli cikkek:

garand sora után 20 kr. fizetendő.

Kolozsmegye az oláh-kérdésről.

(Vége.)

c., Alig vonható kétségbe, hogy a
országban az oláh-kérdésről a pol-
árok individuális fejlettsége képezi.
A uniformizált nemzet gyenge a
nukában és megbizhatatlan a veszély-
ben. Egynek kimerülése maga után
vonja az egésznek lankadását, és egy-
nek elhullása maga után vonja az
egésznek megfutamorodását. Minél több
ehát az individualitás, annál több tá-
maszpont van a nemzeti élet épületének.
Éppen ezért csak helyeselni lehet isko-
lázási rendszerünknek amaz elvét, hogy
az államon kívül a felekezetek, társu-
atok, községek és magánosok is fele-
gyenek ruházva az iskola-alapítás és
az iskola-fentartás jogával. Az iskolák
létalapjának e különbözősége teszi le-
hetővé a kiképzési módszerek külö-
bözőségét, s ezzel együtt a tanulók
egységiségének különböző irányú fej-
lődését.

De van egy pont, a melynél az
eltérések nem megengedhetők, és ez, a
hazafias szempontja. A tankönyvek
megválasztásánál, a tanrend megállapi-
tásánál, a tanórák beosztásánál, a tan-
módszer alkalmazásánál, a fegyelmé-
si rendszerrel lehetnek és legyenek is
eltérések; de feltétlen egyöntetűség
kívánatos abban, hogy a hazának szent
fogalma beoltassék minden tanuló ke-
lérébe; hogy szíveikben a hazaszer-
etet érzése egész mértékben kifejlesz-
tessék; hogy a hazafi érények dicsőí-
tése vértükbe menjen át, s hogy min-
den tanuló, minden iskolában, egyfor-
mán áthatva legyen azon kötelesség-
érzettel, hogy a hazát elhagyni bűn,
megvédeni a legfőbb dicsőség és hogy
a hazá magasztos fogalmának alá van
rendelve minden vallási minden faj-
beli minden községi, és minden egyé-
ni érdek.

Fájdalom, az érzelmenek és köte-
lességtudásnak ezen egyformasága hi-
ányzik. Minden jel arra mutat, hogy
a nagyfontosságú kérdésnek egész et-
hikai mióváltat elhanyagolják a nem
magyar ajkú iskolában. Ebből ered az-
tán az a sajnálatra méltó tény, hogy
román ajkú polgártársaink között gyak-
ran akadnak különben egészen jóhi-
szemű egyének, kik a hazafikötele-
séget egészen másként értelmezik, mint
mi. Ebből ered a kötelességtudásnak az
a ferdesége, hogy ők honpolgári ál-
lással megegyeztetetnek tartják
Magyarországot a külföld előtt, hamis
alapokra fektetett vádakkal elhalmoz-
ni; és megengedhetők tartják azon
történelmi tények dicsőítését, midőn a
román faj, idegen hatalmakkal fogott
kezet, és fegyvert emelt saját hazája
alkotmányos szabadságának és állami
függetlenségének megsemmisítésére. A
kötelességérzetnek ily nagy foka aber-
ratiójáért első sorban az iskolázás szel-
leme tehető felelőssé.

Éppen ezért két intézkedést tar-
tunk e tekintetben multhatatlanul szük-
ségesnek.

Egyik az, hogy a középiskolák
csak is a megfelelő osztályok elvégzé-
séről legyenek jogosítva vizsgálati bi-
zonyítványokat kiadni, de érettségi
bizonyítványokat csak a cél-
ra alkotandó állami vizsgáló bizottsá-
gok adhassanak. Ezen vizsgálatok al-
kalmával, a tudományos mérték mel-
lett kiváló súly lenne fektetendő a ha-
zafias szempontok elbírálására is.

Ezen újítás fontosságának hordereje
majdnem kiszámíthatatlan, nemcsak
azért, mivel a magyar állam, mindazon
funkciók betöltésénél, melyek egye-
mi végzettséghez vannak kötve, a hon-
polgári érzület tekintetében is megbiz-
ható elemeket fogna találni, hanem
azért is, mivel a tudományos mérték
szigorú és igazságos elbírálásban rész-
sülvén, intelligenciánkban az általános
műveltség zenitje emelkednék, s egy-
időre meggyőződésünk nemelyi üzleti ala-
pokra fektetett középiskolának azon

frivolitása, hogy melléktekintetéből
érettségi bizonyítványokat osztogathas-
son. Ezen újítás a középiskolák auto-
nomiáját sem csorbitja, mert az iskola
célja kizárólag a tanításban és neve-
lésben keresendő; s mert az autono-
miának lényeges kelléke a pedagógiai
és adminisztratív önállóság, nem pe-
dig a bizonyítványok kiszolgáltatása.

A másik intézkedésnek, abból
a szempontból, hogy az egészséges ha-
zafias szelleme a nép felfogásában
gyökeret verjen, a tanítóképeztéknél
kell kifejezésre jutni. Alkotmányunk
helyreállítását óta a — majdnem hi-
hetetlen — mulasztás történt, hogy a
magyar állam merőben elha-
nyagolta a nem magyar ajkú
népeket hazafias szellemben
nevelni. Az állami népiskolák felál-
lításánál leginkább esélyek döntöttek
egy előre megállapított nemzetes ren-
dszer hiányában. Iskolákhoz jutottak
tisztá magyar községek, és iskola nél-
kül maradtak, vagy a mi ennél rossz-
szabb, káros szellemű iskolák hatásá-
nak lettek kivéte egész nemzetiségi vi-
dék. A káros hatás mértékének meg-
ítélésére elég legyen megemlíteni any-
nyit, hogy a naszódvidéki iskolák ta-
nulói Románia hadseregének szabályszer-
ű sapka-mintáit viselik Románia színeivel
és hogy azon a vidéken majd minden
földműves házában a földszint Károly ro-
mán király arcképe képezi, de hazánk
nagyjainak arcképe — kezdve a ma-
gyar királyon, sehol meg nem található.
Nincs elszomorítóbb látvány, mint an-
nak megfigyelése, hogy a hazafias szem-
pontokat tekintve, mennyire üres a ro-
mán paraszt lelke. Melyik országban
él, van-e alkotmányos szabadsága és
mennyiben áldásos az az egyéni éle-
térre nézve is, kinek köszönheti a
jobbágysági iga alól való felszabadulá-
sát mi jelentősége van a katonasko-
dásnak és az adófizetésnek, honnan
ered az életmód nagy megkönnyebbü-
lése a vasutak által? Mindezen és ehez
hasonló kérdések iránt, a legszánandóbb
tudatlanság uralkodik egész lényén. Ek-
ként nem ismerve jogait, hogyan tel-
jesíthesse kötelességeit?

Ezen az állapotban a legszigorubb
utasítás sem segít, mert az iskolák bel-
életét ellenőrizni lehetetlen. Bizonyítja
ezt az is, hogy a magyar nyelv okta-
tatásának kötelezettsége — bárha régen
fennáll — abszolúte semmi eredményt
sem mutat — úgy, hogy ezen a réven,
egyetlen egy román sem tanult meg
magyarul. A hatás titka a tanítóknak
a gyermekekkel való állandó érintke-
zésében rejlik s éppen ezért a nép ha-
zafias érzelmek világának egyfölbresz-
tése, mint paragon hagyása, valamint
félrevezetése majdnem kizárólag a nép-
tanító kartól függ. A baj gyökeres or-
vosolását tehát a tanítóképeztéknél kell
kezdeni. Nem utasításokkal és rende-
letekkel, mert itt is áll az, hogy az
iskola hatása nem ellenőrizhető, hanem
azzal, hogy csak állami képe-
dét halgatott és végzett egyén
bocsáttassék néptanítói pá-
lyára.

A hazafias felekezetek nem tehet-
nek ez ellen kifogást, mert képezték
megszüntével az ekként felszabadult
tökejükét másnemű iskolák megjavítá-
sára fordíthatják; a nem hazafias szel-
lemű felekezetek pedig úgy sem ér-
demlik meg, hogy a népi állam-
hikai alakulására döntő befolyást gy-
akoroljanak.

d., E helyen minden indoklás nél-
kül konstatáljuk azon ismeretes tény-
t, hogy a román nyelvű felekezeti né-
piskolák 70 százaléka nem felel meg az
1868 évi XXXVIII t. cz. kívánalmai-
mainak. E tekintetben törvényeink szá-
batosan körül írják a kormány eljárá-
sát s mi bátran tartozkodhatunk annak
megvilágításától, hogy a törvényesen
megszabott eljárás foganatosítása első
rangú állami érdek.

e., Gyakran fölpanaszolják román pol-
gártársaink a választási tör-
vénnyel visszavágást. Szerintük nem

igazságos sem a választó kerületek be-
osztása, sem a választó képesség kulcsa.
E panasz előttünk is okadottnak lát-
szik, mert a méltánytalanságban rejlő
sérelem nemcsak nekik, de nekünk is
sérelem. Nem szólva a városi kerüle-
tekről, melyeknek magasabb kulturája
méltán lép föl fokozottabb igényekkel,
— mi is anomáliának tartjuk, hogy egy-
egy kerület 2—3000 lélekkel épen ak-
kora súlytalanság az állami élet mér-
legébe, mint egy 40—50000 lelket
magába ölelő kerület. Ezen tehát, vál-
toztatni kell a kerületek méltányosabb
beosztásával.

Azt is anomáliának tartjuk, hogy
vidékenként más-más kulcsa van a vá-
lasztói képességnek. E visszavágás nem
a románok leszorítása céljából jött
ugyan létre, a mint ők hirdetik és
hiszik is, mert hiszen hazánk Király-
hágon tuli részeiben a cenzus az úr-
béri telkek rendszerére van fektetve,
ezek a telkek pedig úgy kiterjedésre,
mint adóképességre, vármegyénként
igen különbözők — de bármilyen képe-
zés is ezen intézkedés alapját, azért az
mégis visszavág.

Az elmélet is, de a tapasztalat is
azt bizonyítja, hogy minden alkotmány
annál erősebb, minél szélesebb alapon
nyugszik. Minél több ember érdeklő-
dik a közállapotok iránt, annál több
ellenőre van a közkincsnek és annál
több előmozdítója van a közjónak.
És minél kisebb egy ország, annál ke-
vesebb nélkülözhető polgárainak érde-
klődését. Ugyde a polgárok tömegei
csak úgy vonhatók be az érdeklődési
szférába, ha befolyás biztosítatik szá-
mukra a közügyek intézésénél. Ezen
befolyás — ha igazságosan járunk el
— nem korlátozható egyébbel, mint
az egyéni képesség hiányával; a mi-
ből következik, hogy minden arra ter-
melt polgár joggal megkívánhatja,
hogy mint választó befolyáson ha-
zája ügyeinek vezetésére. Oly igazsá-
gok ezek, melyek fölött nem igen van
eltérés. A véleményeltérés csak a rá-
termettség mértékének meghatározásá-
nál kezdődik. Itt aztán nemcsak az
emberi jog szokott figyelembe vétetni,
hanem a politikai opportunitás is.

A kérdés lényege különben az,
hogy mindazon polgárok, kik választ-
ási funkcióval ruháztatnak fel, le-
gyenek képesek megítélni, hogy a je-
löltek közül ki érdemi mag bízalmu-
kat. Már most, ha e képességet csak
a vagyoni állapottól föltételezzük: ak-
kor olyan magas cenzust kellene meg-
állapítani, hogy kivált az erdélyi ré-
szekben, a választók száma felényire
apadna le. Pedig már is oly magas a
cenzus, hogy — mikor majd a régi
jogon összeirt választók mind elhalá-
loznak, a Székelyföld egy-egy vá-
lasztókerületében, a mai cenzus alapján,
átlagosan nem lesz több 50—60 vá-
lasztónál; de lesz egy pár olyan kerü-
let is, névszerint Bereczk és Oláhfalu,
a hol külön-külön nincsen több 15
egyén, ki a cenzus mértékét meg-
íti. A helyzet kényesére tehát az, hogy
vagy tetemesen mérsékelni kell a czen-
zust, vagy olyan veszélyeknek tenni
ki népképviselőt nagy érdekeit, minő-
ket a választók túlságos csekély száma
a legtöbb esetben maga után von.

Ilyenformán jobbnak látszik a
vagyoni cenzusnak mérséklése. Ugy de
a leszállított cenzus nem nyújt az-
tán annyi biztosítékot a képességre
nézve mint a magasabb cenzus; mert
a nagyobb foku vagyonossággal gyak-
ran jár karöltve egy bizonyos foku
műveltség; de a minimális vagyon és
a vagyontalan emberek műveltségi ál-
lapota között rendszerint épen semmi
különbség sincs. Nincs tehát e kérdés-
nek más helyes megoldása, mint az,
hogy a mérsékelt vagyoni czen-
zus mellett az értelmiezen-
zus is helyet foglaljon. Ez felel meg
leginkább állami szervezetünk demok-
ratikus mióváltatnak és jogrendszerünk
fejlődésének. És ez felel meg a dolog
valódi lényegének is. Mert azt mon-

dani, hogy aki bizonyos mennyiségű
földadót fizet, annak képessége van a
legalkalmasabb egyént választani kép-
viselővé: ez nem mindig valóság; de
azt mondani, hogy a kinek értelme
van, annak képessége is van: ez több-
nyire valóság. Kétségtelen, hogy itt
magasabb kvalifikációról szó sem le-
het. Erre nem a választónak van szük-
sége, hanem a választottnak. De any-
nyi mindenesetre megkívánható mind-
azoktól, kik e közvetett módon befo-
lyást nyernek az ország ügyeire, hogy
képviselőjük programját, beszédeit,
leveleit elolvasson tudják és írásbeli
kontaktust tarthassanak fenn válasz-
tójukkal. Az értelmi cenzusnak egyik
feltétlenként tehát az irni-olvasni
tudás volna megállapítandó. De ez nem
elég. Mert az irni-olvasni tudás itt
éppen azért mértékhatározója a képes-
ségnek, mivel ez teszi lehetővé annak
megértését, hogy mit művel a törvény-
hozás és a kormányzás. E szerint hiá-
ban tudva valaki chinai nyelven irni
és olvasni, mert a tudásnak ez a ne-
me mégsem tenné rá nézve lehetővé a
magyar törvényhozás működésének meg-
értését. Ennek lehetősége csak úgy
áll be, ha az illető magyarul tud
irni és olvasni.

Ezek szerint a választási törvény-
nek különben is czélba vett revisiójá-
nál szükséges megállapítani, hogy — a
szokásos erkölcsi kvalifikációk és egy
az ország gazdasági viszonyainak meg-
felelő, a mainál mérsékeltébb vagyoni
cenzus és a szerzett jogok tiszteletben
tartása mellett választó legyen
mindazon nagykorú és önjogu
honpolgár, aki magyarul irni
és olvasni tud. Nem szorul magya-
rázatra, hogy ez a lehető legkisebb
mértéknek alkalmazása azokra nézve.
kik befolyon kívánnak a haza sorsára,
Nem történik itt méltatlanság senki-
vel, mert mindenkinek könnyű mód-
jában van ezen kvalifikációt megsze-
reznii — s ehez az előfeltételek évtize-
dek óta meg is vannak az általános
iskolák kötelezettségben és a magyar
nyelv kötelező oktatásában. És ha még-
is nyilvánvalóan a gyakorlati megva-
lósításnál nehézségek, azok az átme-
neti intézkedéseknél megállapítható ha-
táridők kitűzésével le volnának győz-
hetők.

De a magyarul tudást el nem en-
gedhető feltételtől azért kell megkívá-
nni, mivel a választás a magyar nem-
zet legfontosabb politikai aktusa; a
nemzeti közakaratra pedig nincs
és nem lehet más megnyilatkozási nyel-
ve, mint csak a magyar.

Mindezek folytán tiszteletteljesen
kérjük a képviselőházat, méltóztatassék
elhatározni:

I.

a., az 1878 évi V. t. cz. 172.
§-nak olyan irányu módosítását, hogy
ezáltal a magyar állam eszme az ed-
diginél hatályosabb védelemben ré-
szesüljön.

b., a sajtórendtartás akként való
módosítását, hogy a szerzők mane-
klése a felelősség elől, megnehezít-
tessék és a felelősség hatálya a bün-
be való visszaesés esetében fokoz-
tassék;

c., a Romániával való postafor-
galomnak oly értelmű korlátozását,
hogy a romániai sajtónak a magyar
állam politikai egysége és belbékije
ellen intézett támadásai ellenében
hazánk lakosságának közérzete meg-
óvassék;

d., az 1875. évi XXXVII. t. cz-
nek olyan irányu módosítását, hogy
a közkereseti társulatok belső ügyvi-
tele az eddiginél nyomatékossabb ha-
tósági ellenőrzésben részesíttessék;

e., az 1880 évi XIV. t. cz. illet-
ve az 1892. évi XXIV. t. cz. olyan
irányu módosítását, hogy a birtok-
rendezési eljárás hivatalból foganto-
sítassék.

Ezen intézkedésektől azonban az
államellenes mozgalomnak csak meg-

fékezésére lévén remélhető, kérjük
olyan intézkedéseket is foganatba ven-
ni, melyek az állam-bomlasztó ten-
denciáknak életgyökereit metszik át.
Ilyenek:

II.

a., Az 1868. évi XLIV. t. cz. oly
értelmű módosítása, hogy az állami
nyelv kizárólagos használatának min-
den közhatalosnál érvény szerez-
tessék;

b., az 1868. évi IX. t. cz. ak-
ként való módosítása, hogy a görög-
keleti egyháznak nemzeti jellege el-
törültessek;

c., az 1883. évi XXX. t. cz.
módosítása, hogy érettségi bizonyít-
ványokat csak az e czélra alkotandó
államvizsgálati bizottságok adhas-
sanak;

d., az 1868. évi XXXVIII. t.
cz. akként való módosítása, hogy nép-
tanító pályára csak azok legyenek
bocsáthatók, kik állami tanítóképe-
dékét végeztek;

e., az 1876 évi XXVIII t. cz-
nek és az 1870 évi XVIII t. cz.-ek
szigorú végrehajtása, hogy így a nép-
iskolák ellenőrzése s magyar nyelv
oktatási kötelezettsége hatályosabb
legyen;

f., az 1874. évi XXXIII t. cz.
revisiója alkalmával a választó kerü-
letek méltányosabb beosztása s a
vagyoni cenzus mérséklése mellett
az értelmi cenzusnak a magyar ál-
lameszmének megfelelő megállapítása.

Ezen intézkedéseket látjuk szük-
ségeseknek arra, hogy egyfelől az ál-
lamellenes román mozgalom megfékez-
tessék, másfelől a magyar államesz-
me az intézményekben az eddiginél szil-
lárdabb alapokat nyerjen. Önként ér-
tetik, hogy itt nincs a kérdés teljesen
kimerítve, mert mindazon törvényho-
zási és kormányzási tények, melyek a
nép jóllétére és felvilágosítására ked-
vezőleg hatnak, egyzersmind a magyar
nemzeti szempontoknak is szolgálata-
ban állanak. Mi csak azon intézmények
felőléését tartottuk feladatunknak, me-
lyeknek közvetlen hatóerejük van a
nemzetiségi kérdésre.

Feladatunkat azzal az objektivitás-
sal igyekeztünk megoldani a mellyel e
kérdés fontosságának és a képviselőház
tekintélyének tartozunk.

Arra igyekeztünk, hogy meg-
czáfolva legyen az a balhie-
delem, mintha a magyar ál-
lameszme megvalósítása csak
a szabadsági eszmék rovására
történhetné. Az ajánlott intézke-
dés minden soránál szemünk előtt
lebegtek a közszabadságnak feltett bi-
zottságai és a polgári jogegyenlőségnek
azon ellenmondást nem tűrő feltételei,
melyek, nemzetiségi különbség nélkül,
minden honpolgárt megilletnek. Szigo-
ruan tartózkodtunk olyan hatalmi esz-
közök ajánlásától, melyek nyelvi tekin-
tetben akár mesterséges, akár erőszá-
kos magyarosítást idézhetnek elő; de
igenis gondos figyelmet fordítottunk az
érzelme magyarosítására, mert erre
szüksége van a hazának, s mert ez
egyetlen magyar honpolgárra nézve sem
lehet sérelmes.

Törekvésünk volt, az államnak úgy
adni meg azt, a mi az államé, hogy
semmit se vegyünk el abból, a mi az
egyéne.

Külön intézkedéseket román pol-
gártársaink részére nem hoztunk aján-
latba, mert kötelességünk egyformán
mérni ki a jogokat és a terheket e ha-
za minden lakójára.

Nem a gyűlölködést szitjuk, hanem
keressük a békét; nem a románok gyen-
geségét használjuk ki, hanem az orszá-
got akarjuk megerősíteni.

Kolozsvármegye közönségének, Ko-
lozvárt, 1893. évi október hó 30-án
tartott özi rendes közgyűléséből.

Kolozsvármegye közönsége nevében,

GYARMATHY MIKLÓS,

alispán.

Egyveleg.

Osztrák-magyar-német hadgyakorlatok.

A Daily Chronicle magyarországi levelezője jelentősen lapjának a következőket: A Kőszeg legutóbb tartott hadgyakorlatoknál Vilmos császár azt az eszmét pendítette meg, hogy az osztrák-magyar és a német hadsereg legközelebbi együttműködésének hadgyakorlatokat rendezzen. — Albrecht főhercegnek Berlinben való tartózkodása idején behatárolt megvitatták ezt az eszmét és már a jövő évre kitűzték a tervbe vett közös gyakorlatot. Hogy elejét vegyék a külföldi hatalmak esetleges nyugtalanságának, ez a közös manőver az osztrák-magyar és német határterületen lesz és pedig amint tervezik, a eszoharszági és szász határon. Jól értesült katonai körök kételkednek a Daily Chronicle a jelentésének hitelességében. Elismerik ugyan, hogy a kérdéssel már volt szó, és merült is fel hasonló terv, de határozatra ilyen irányban még nem került a dolog.

Tiszáné győzelme.

A nagyváradi asszonyháborúban döntött Hieronymi belügyminiszter és pedig, habár nem teljesíti is Tisza Kálmán és társai kérelmét a növekedés kettéválasztására vonatkozólag mégis Tisza Kálmáné javára döntött, mert nem hagyta jóvá az alap-szabályok módosítását, hanem igazat adott Tisza Kálmánéknak, aki az ellen emelt oviszt, hogy az általa ajánlott tagokat még a közgyűlés előtt föl nem vették a azoknak szavazati jogot nem adták.

Koszoru a honvédszobron.

Budapest, nov. 2.

A magyar hölgyek részéről a budavári honvédszoborra helyezett ércszoboruknak ünneplés leleplezése ma délelőtt ment végbe. A budavári díszterem nagyszámu előkelő közönség gyűlékezett össze.

Igen sok ur nő is volt jelen s csaknem teljes számban ott voltak a koszoru bizottság tagjai.

Az ünnepi közönség sorában voltak a következők: Apponyi Albert gróf, Lipthay Béla báró, Várady Károly, Morzsányi Károly, Molnár Józsiás, Thold Dániel, Kállay Ödön, Kállay Lipót, Lakatos Mihály, Kovács József, Lukács Gyula, Polónyi Géza, Beniczky Miksa, Tompa Antal, Madarász József, Hock János, Szederkényi Nándor országgyűlési képviselő; továbbá: Sehnier Aladár egyetemi rektor, Mátyus Arisztid, Szestey Géza, Szénassy Sándor fővárosi bizottsági tagok, Krivácsy József 1848—49-iki honvéd ezredes s többen a régi honvédek közül és számosan mások.

A koszoru-bizottság hölgy tagjai közül ott voltak: Szestey Gézné, Falk Miksáné, Gáspár Andrásné, öz. Patrubányi Gergelyné, Kreith Béla grófné, Bernárd Lajosné, Bóna Gézné, Böke Gyuláné, Mátyus Arisztidné, Morzsányi Károlyné, Minich Józsefné, Minich Ida, Országh Sándorné, Burján Antalné, Dömötör Sándorné, Eisendorfer Gusztávné, Filepp Kálmáné, Freyberger Albertné, Gelok Sándorné, öz. Kovács Pálné, Kovács Etelka, Pázmány Dénesné, Schwarzer Ottóné, Strom Józsefné, Szöllösy Istvánné.

Pontban 11 órakor a budai dalgyesület a Himnuszt énekelte el s aztán Kreith Béla gróf, a hölgybizottság nevében átadta a hölgyek ércszoborját a — fővárosi kiküldöttnék: Gerlóczy Károly első alpolgármesternek. Gerlóczy szép beszéd kíséretében köszöntet a dísztől koszort. Bartók Lajos szavalta el ezután az ünnepesség alkalmára írt költeményét s végül a budai dalkör a Szózatot énekelte el.

Az ünnepesség mindvégig a legpéldásabb rendben folyt le és a Hentzi-szobor

környékére nagy számban fölvonult rendőrségnek mi dolga sem akadt.

A szobor körül egyszerű zsinór-kordon volt vonva, a melyeknek bejárójánál öreg honvédek, egyetemi ifjak és aggharcosok tartották fenn a rendet. Midőn az ünnepesség sorrendje ki volt merítve s a közönség oszladoni kezdett, Kossuth Lajosnak a szobor talapatára helyezett kcszoruját teljesen szétszedték, emléklül.

Tanúgy.

Tiszelt közgyűlés!*)

Egy éve múlt mióta atyjára a tisztelt közgyűlés előtt megjelentem, hogy tisztársaimmal együtt számot adjak egy évi sáfarkodásomról.

Nem tagadom, hogy helyzetem ma sem kedvezőbb, mint egy év előtt volt; működéssel és az elért eredményekkel ma is csak relatív sikert konstatahatok. Egy diszes és az értelmiség nem mindennapi színvonalán álló testület élén egészen más eredményeket reméltem elérhetőknek. Vérmeseen látszó eredményeimeim, valamint a jogos várakozások csak részben menének teljessébe.

Mielőtt működésemet rövid vonásokban vázolnám, legyen szabad az egyesületi élet felett, úgy miként az napjainkban mindnyájunk megfigyelése alá táru, észrevételeimnek és aggodalmaimnak néhány szóban kifejezést adnom. Sőtless sorban természetesen a tanító egyesületekről kívánok szólni.

A tanító egyesületek működésének, — a tulajdonképeni nemzeti és kulturális célok elérése nélkül, melyek nem változatlanok sem idő, sem tér szerint, minthogy a szellemi haladás törvényei örökkévalók, miként a fizikai világrand törvényei, — korunk uralgó eszméi és irányja nem látszanak kedvezni.

Bárholva tekintünk, mindenütt pangással, közönséggel vagy a jók erőlködésének áldozataival találkozunk, kik a nobilis officium szem előtt tartásával gyakran az önmegtagadás nem kis mértékével igyekeznek a bukást feltartóztatni, avagy míg lehet elpalástolni. Az ifjabb nemzedék néha indokolatlan kicsinyiséssel vonja magát vissza, mihielyt azt tapasztalja, hogy személye és nézetei nem részesülnek olyan figyelemben, vagy kitüntetésben, — miyenről kiváló előszeretettel ábrándozni szokott. Az erősen kifejeződött önérték tultengése ez, mely, hálá fajunk józanágának nálunk ritkábban szokott előfordulni. S míg ekképpen az egyletek, az ifjú nemzedékben nem találják meg mindig azt a feltörekvő és a következetesség törvényei szerint kitartó és buzgó támaszt és igyekezetet, — az idősebbek távozásával vagy fizikai lemesével nem jutnak meg olyan arányban, mint az, az egyletek érdekében szükséges és kívánatos volna.

Az egyesületi élet, mint a szellemi tökéletesítésének és gyakorlati érvényesítésének természetes szülömlénye, az utolsó években mindentől feltűnő, s miért tagadjuk, aggasztó hanyatlást mutat. Sem a művészi, sem az általános kulturális céloknak szolgáló egyesületek nem mutatnak fel haladást; kivéve ott, hol azok fennállása erős anyagi alapokra van fektetve vagy nemzeti eszmék által befolyásoltatik. Kedvezőbb némileg azon egyesületek helyzete, melyek tisztán emberbaráti céloknak kösziük fennállásukat.

Az egyesületi szellem, mely a sokat becsürelt, talán mert eléggé meg nem értett közéleti társadalom legkülönlegesebb alkotásai közé tartozik, a politikai szabadság kivívása óta nagy változásokon ment keresztül. Eredetileg a külön érdekek meg-

*) Tartott a kolozsmegegyi tanítótestület közléseiről megtartott közgyűlésen.

véde végett, tulajdonképeni szellemi célok nélkül kizárólagosan anyagi vagy emberbaráti érdekeknek szolgált. Majd a reformáció óta nagyjelentősen értelmi tényezővé vált, melynek játéka orve alatt virágzani kezdtek a legkülönbözőbb egyesületek, a felvilágosodás lobogója alatt, — mely messze árasztá jótékony sugarait.

Hazánkban az egyesületi szellem új és hathatós lendületet nyert, midőn hu zontt 67 előtt alkotmányos jogaink visszaállításával az anyagi és szellemi élet minden ágában beköszöntött a régóta várt és sokáig készt ébredés. Mindenütt jótékony élnkség mutatkozott ezen emlékeztetés napokban, s kivált a nevelés és oktatás bejnkoi fardhatatlan buzgalmat fejtettek ki, hogy a mulasztások pótolásának, melyek a nemzetet önhibáján kívül a haladás ösvényén oly soká feltartóztatták.

A kolozsmegegyi tanítótestület egyike volt az elsőnek, mely zászlóját kibontá s fennan lobogtatá az általános lelkesedés közepette. S e zászló alá gyűlekeztek mindazok, kik ösztudatos munkát valának kifejtendők, hazánk köznevelődése szolgálatában. S ha azokat a diszes neveket olvassuk, melyek hordozói immár egy közel negyedszázad előtt mint testületünk alapvetői elővélhetetlen érdemeiket szerezték maguknak, önkénytelenül a hálá és kegyelet érzetével adózunk emlékezőnk és édesmeinknek. Sokan elköltöztek közülük azóta egy jobb hazába, de még mindig vannak, kiket jó szerencsének magozott a mai napig, hogy világító legyenek az újabb nemzedék számára azon ösvényen, mely a névtelen, de hallhatatlan szellemi hősi siriához vezet.

Azóta évtizedek multak el; emberek és viszonyok nagy változásokon mentek keresztül; sok a régi időből elavult, vagy reformra szorult, az első lelkesedés tüze régen lelohat, hamvaiból csak ritkán száll fel egy szikra — s ez sem talán mindig fogékony anyagra lelknkben, melyben a megélhetés nehézségeivel küzdve, mind jobban gyökereket ver az anyagiasság s az utilitarizmus divatos neme.

S ezen kívülünk fejlődő viszonyok, melyek hatása alól csak kevesen vonhatják ki magokat, okozták, hogy az egyleti élet általában hanyatlásnak indult; a testületi felegyműködés az külön érdekek hajhászása cserélte fel; áldozni nem tudnak, vagy nem akarnak többé; az anyag fölője kerekedék a nemes, tiszta, mert ismeretlen eszményének; s ha körültekintünk, aggódná azt vesszük észre, hogy a mindennapiasság szélesere taposott ösvényén mindnyájan egy közös cél felé törekedünk, mely nem a dicsőség felé, hanem a kenyér megszerzésére vezet.

Ki tagadná tisztelt gyűlékezet, a mondot pedig való létezését? és mégis azt kell kérdeztünk, vajjon jól van-e ez így? Szabad-e tovább is levetkőzve minden önzetlen eszményiséget — a merev kenyérkeresés ösvényén tovább haladnunk?

S e kérdést megvalloim, oly feltétlen fontosnak látom, hogy annak megvitatását égető szükségese nek kell nyilvánítanom.

Ha nagy, gádzg és politikai értelemben is hatalmas nemzetnek mondhatnók magunkat — az eszményiség fénytűzését nemével a jogosult ünteltségnek talán elvethetnők magunktól. De számunk, valamint értelmi és anyagi örök korlátoltágánál fogva a merő materializmus fajnakra nézve feltétlen veszélyesnek kell tartanunk.

A materializmus a cosmopolitizmus édes anyja. Öléből kerülnek ki a világbolodogító, nivelláló elemek, melyek a közös emberiség boldogításának elméletével hirdetik a nemzetek egyggyé olvadását.

Mi magyarok, az ilyen eszméknek és elméleteknek nem lehetünk hívei, hacsak sajnos nemzetiségünk jogultságáról és fennmaradásáról lemondani nem akarunk. Pedig a vilápolgárság közös révébe vezet azon ut, melyen ma mindnyájan haladunk.

A huszadi keresztényi század küszöbén: nagy és erőszakos változásoknak néz az európai emberiség eléje, és pedig egy politikai mint társadalmi tekintetben; nagy, talán végzetes küzdelmeknek néz eléje, kiválképpen nemzetünk is, midőn fennállásának második eszedét fogja megkezdni. S ezen nagy küzdelemben nemcsak minden karra, de minden szívre is szükségese lesz a nemzetnek. Ne engedjük azért kihalni az eszményieszeretet lelkesítő lángját keblünkben, mely egyedül képes nagy tettekre lelkesülni; ne engedjük lényünk felett feltétlen sirlamat az anyagiasságnak, hanem az akarat erős fegyverével, küzdjük fel magunkat oda, honnan hangosan körülötejkünk világga: hogy a magyar tud kitartóan dolgozni és munkálkodni, de tud lelkesülni és áldozni is, ha kell!

S most tisztelt közgyűlés, leszállok a megszokott munkakörbe. A titkári jelentés tájékoztató fogja önöket világos körvonalokban egyletünk egy évi munkálkodásáról, ide érve a központi választmány tevékenységét is. A bizottságok lelkes működése eredményezte, hogy a tevékenység voltaképpen sohasem szűntelt a mint a stratégiai nyelven mondani szokták; minden pontban élénk haroz folyt.

A neveléstani és könyvbíráló bizottságok buzgó munkálkodását, kiválképpen magasztalólag kell kiemelnem. A vidéki körök egész odaadással láttak hozzá feladatuk megoldásához, miről személyesen is volt alkalmam meggyőződni.

Ezen körök működése eredményezte, hogy a tanúgynek mind több és több jóakaró barátot és pártfogót sikerült megnyerni; mi bizonyára nem megvetendő erkölcsi vívmányzamba megy.

Végül még hátra van, hogy tisztársaimnak hálás köszönetet mondjak, fáradságot nem ismerő, buzgó támogatásukért; övek a siker oroszlánrésze abban, mit nem mindig kedvező viszonyok közt a lefolyt évben elérni lehetett.

S most azzal végzem, mivel talán kezdenem kellett volna: legyen Isten áldása testületünk működésén a jövőben is; s ez az áldás meg fog bennünket óvni a csüggedéstől és ketyeltől — mely a férfias munkáról legveszedelmesebb két ellenpóga.

Dr. LAZÁR GYULA.

Az erdélyi róm. kath. státus igazgatónécsának évi jelentése.

Mélyen tisztelt Státusgyűlés!

Midőn ezen jelentésünk egy évi működésünkről a m. t. státusgyűlés elé terjesztjük, nem kívánunk terjedelmes előszóval élni, hanem ajánljuk jelentésünk minden egyes pontját a m. t. státusgyűlés szives figyelmébe.

Működésünk ezen évben is a vagyoni kezelésre, iskoláink és nevelő intézeteink igazgatására s az ezekkel kapcsolatos ügyekre terjedtet ki. Mind a két téren működésünket eren esztendőben is eredményesnek mondhatjuk.

Az uradalmakról szóló jelentésünket illetőleg itt is felhívjuk a m. t. státusgyűlés figyelmét az őszindójalap tulajdonát képező nagymási uradalom házi kezelésének bevezetésére vonatkozólag tett előterjesztésünkre.

Gymnasiumainkra vonatkozólag nagy horderejű megállapodást létesített a köoktatásügyi államkormányval a folyó évi május hó 25-én tartott rendkívüli státusgyűlés, mert ennek alapján valahára eljutottunk oda, hogy gymnasiumainknak államilag való segélyezési ügye tárgyalás alá vehetessék. Azonban, mint jelentésünkben jelezte, a rendkívüli státusgyűlés felterjesztésére még válasz nem érkezett és így az államsegély sem tárgyalattott.

Különböen működésünkről jelentéstnk az alábbiakban részletesen számol be.

A vallásalapból egyházi építkezésekre kiutalt összegek.

A m. t. státusgyűlés utasítása szerint a vallásalapnak államilag való segélyezésért ismételtlen kérelmezn, ide vonatkozólag a vallás- és közoktatásügyi miniszter 1892. évi november 5-én 50.511. sz. alatt kelt intévényében arról értesített, hogy az állami költségvetésben státusunk egyházainak segélyezésére felvett 12,000 frtot a kolozsvári m. kir. adóhiatalnál kiutalta.

A mult évi státusgyűlés jegyzőkönyvének 8. pontja alatti utasítás szerint újól felirtunk a pénzügyi és földmívelésügyi miniszter urakhoz a kincstári és veztegtintései lelkészeknek javadalmazásainak feljavitására tárgyában és örömmel jelenthetjük, hogy szerencsések voltak kedveso választ nyerni.

Az egyházainknak adott 12,000 frt állami segély és az erd. róm. kath. vallásalap 1893. évi költségvetésében előirányzott 15 ezer 927 frt 24 kr. terehőre a folyó évre elvben a következő egyházi építkezéseket szavastuk meg:

1. A kisdásárfalvi új paplakra 2298 frt 25 krt. 2. A segessáry új paplakra 6800 frtot. 3. A bűbi templom kijavitására 3185 frt 16 krt. 4. A csicsókereszturi paplak kijavitására 1000 frtot. 5. A sáspataki templom kijavitására 202 frt 72 krt. 6. Az orláshi javításokra 320 frt 1 krt. 7. A szentágothai új templom befejezésére 514 frt 86 krt. 8. A bonchidai pap gazdasági épületeire 627 frt 22 krt. 9. Az alsó-járai templom kijavitására 490 frt 90 krt. 10. A turi templom kijavitására 1658 frtot. 11. Az imecsfalvi templom kijavitására 4463 frt 47 krt. 12. A farkas-laki templom kijavitására 2400 frtot. 13. A katonai templom kijavitására 3004 frtot. 14. Az egrestői javításokra 484 frt 10 krt. 15. Az udvarhely-szentléleki templom kijavitására 749 frt 85 krt. 16. A csicsókereszturi paplak kijavitására a 4. szám alatti felül még 700 frtot. 17. A lengyelfalvi paplakas kijavitására 816 frt 27 krt.

A megsavazott összeg tesz: 29,714 frt 81 krt.

Rendelkezésre áll 15,927 frt 24 kr. — 12,000 frt. — 27,927 frt 24 kr.
A két összeg közötti különbség 1787 frt 57 kr.

Kegyes alapítványok.

Ismételtlen vagyunk abban a szerencsés helyzetben, hogy egyes nemesen gondolkzó egyéneknek az erdélyi kath. közintézetek javára tett alapítványait jegyezhetjük fel és jelenthetjük be a m. t. státusgyűlésnek.

Nagy István brassói polgár a csiksomlyói főnövel intézetben egy magánalapítványra 1800 frtot, ugyanó a csiksomlyói főgymnasiumnál létesítendő történelmi múzeumra 200 frtot adományozott.

Dr. Török Albert igazgatótanácsos és az udvarhelyi tan- és nevelőintézetek világi gondnokai, az udvarhelyi internatushoz egy szegénysorsu, de előre törekvő és jó magaviseletű udvarhelyi megyei székelyfiu számára 150 frtos alapítványt tett.

Farkas Lajos csiksomlyói kereskedő a csiksomlyói főgymnasiumnál létesített classica philologia és történelmi muzeum gyarapítására 300 frtot adományozott.

Jung Cseke Lajos udvarhelyi apát-plébános és az udvarhelyi tan- és nevelőintézetek püspöki biztoosa az udvarhelyi internatus közszükségeire 100 frt alapítványt tett.

Dr. László Mihály országgyűlési képviselő, az udvarhelyi internatus közszükségeire 100 frt alapítványt tett.

Boros Károly bothfalvi lakos és szeggyáros az udvarhelyi internatus közszükségeire 60 frt alapítványt tett.

(Folyt. következik.)

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZAJA.

1893, november 3.

A szegény Kata házassága

Angolból fordította

Amica.

XIII.

(Folytatás.)

(81)

— Rólam beszélt? — Nem tudtam. Kérem Cazenova ur, ne fárasssa magát a magyarázattal! — Nem gondolom, hogy ön, vagy Keane kisasszony valami borzasztót tudnának mondani.

Még mindig mosolyogva és az ő nyugodt modorában élvezte azt a fensőbbiséget amit zavarunk neki adott. Finom kezeit könnyedén dörzsölve össze a tühely előtti szőnyegen állott, sötét szemeit reám függesztve.

— Doktor Latrobe, Kata — Kata még mindig alszik? dadogtam, inkább azon czélból, hogy a nyomozást csendet megtörjem, mint ha azt gondoltam volna, hogy ő felébredt, de meglepetésemre, rögtön válaszolt —

— Nem alszik; felébredt midőn kegyed kijött a szobából. Azóta beszélgettünk egy kicsit, és most —

— És most süksége van reám; mehetek hozzá? — kiáltam élénken, és szánalmas fájdalommal gondoltam arra, hogy az a kis beszélgetés mily borzasztó lehetett az én szegény gyenge elcsigázott és kimerült Katámnak.

— Igen, bemehet hozzá egy kevés időre, látni óhajta magát. De, Keane kisasszony — megállított émint az ajtó felé mentem, alig mervé egy pillantást vetni Tedre, kinek arca ismét felvette azt az elé-

gedetlen és nem helyeslő kifejezést, — ne felelde el, hogy ámbár Kata viszonyterre az öntudatát, de még nem erős; tehát ügyeljen arra, hogy mit szól hozzá, vagy mit osekleszik.

— Természetesen — természetesen! — mondám.

— Bizonyos foku nagy izgatottság van nála — folytattá.

Nem mondom, hogy az engemet nagyon megijeszt de ilyen esetekben mindig biztosabb óvatossá lenni; tehát, édes kisasszony, nagyon komolyan kérem, hogy ne igazsá vagy ingerelje fel a szegény feleségemet.

Azt gondoltam, hogy arra akar figyelmeztetni, hogy ne beszéljek Jankóról — az utolsó találkozásunkról — és éreztem, hogy arcom elpirult midőn azt mondám —

— Nagyon fogok ügyelni — semmi tárgyat nem hozok elő, és oly keveset beszélek —

— Nem éppen azt akarom mondani — vágott közbe a Doktor. Én nem félek magától; kitűnő tulajdonságot mint ápolónő ösmerem, és a Keane kisasszony diszkrétciójában teljes bizalmam van. En Katától félek. Es ezért mondom, hogy ha neki valami kívánsága volna, bármily különösnek vagy esztelennek gondolná azt, igérje meg, hogy nem fogja megtagadni tőle — igérje meg, hogy a Kata kérését teljesíti.

Már éppen meg akartam ezt az ígéretet tenni, midőn Ted, ki látható türelmetlenséggel hallgatta közbeszóltott.

— De természetesen, hogy bizonyos fentartások mellett érti ön. Keane kisasszony nem teheti azt, hogy egy lázas beteg vad szeszélyeinek feltétlenül alávetse magát.

— Szeretetteljes szemrehányással néztem Tedre. Nagyon kedves volt még a saját heveségem ellen is védelmezve lenni; de

azt gondoltam, hogy az ő irántam való tulajdonság gondosága, szívtelenek és közönyösnek mutatja őt a doktor Latrobe és a Kata sokkal sürgesebb bejai iránt. Azenban a doktor nem látszott ezt így venni, mert egész barátságos hangon válaszolt:

— Természetes, hogy észszerű fentartások mellett. De ne nyugtalankodjék Cazenova ur; biztos meggyőződéssem, hogy a Kata kérését mind a kettőn helyeselni fogják.

A Ted természetes meglepetése egy halk füttynytában nyert kifejezést. Feltűnt a szemöldökei és kétségkedően nézett át reám; de én nem válaszoltam a tekintetére és nem hallgattam meg, hogy mi mondani valója van. Ott hagytam a szobát és Katá hoziettem.

Vándor életének a folyamában a beteg-ápolás terén annyi tapasztalatom volt, a mennyi a legtöbb asszonynak kijut és azzal bízlelek magamnak, hogy éppen olyan biztosan meg tudom mondani, mint akár melyik doktor, hogy a beteg jól-van-e vagy rosszul; és megvalloim, hogy a Kata kinezése nem tetszett.

A hogy a férje mondá, ő egészen ébren volt; de sokkal inkább szerettem volna őt még mindig abban a lethargikus álmában látni, mint így, a hogy most volt, az ágyban fejt ülve, fejét előre hajtva, élénken hallgatózó attitűdében, égő arcáról hátra taszított hajjal, természet ellenes fényvel szemében, melyek sübtebbeknek látszottak, mint rendszeren, a mint kétségbeesett gyötrellemmel nézett az ajtó felé.

A mint megláttott, éless, izgatott kiáltással nyujtotta felém mind a két kezét.

— Mili, már azt gondoltam, hogy soha sem jössz! És ő megígérte, hogy rögtön ide kltl.

— Édesem, én rögtön jöttem, — vá-

laszolás csendesítőleg, míg az egyik karommal átöletem és forró fejét a keblmre próbáltam tenni.

De ő ijedt sietséggel huzta el magát az ölelésemből, s nyugtalan semeit arczomra függesztve, süttőgő hangon kérdé —

— Hol van a férjem mostan?

— A szalóban, Teddel beszélget.

— Mili, bizonyosan tudod, hogy Ted még mindig itt van — és reád várakozik, — hogy tégedet haza vigyen?

Hangjának a fájdalmas csengéséből azt következtettem, hogy attól fél, hogy én itt fogom hagyni, — attól félt, hogy a férjével egyedül marad. Tehát megnyugtató sietséggel válaszoltam —

— Drágám, attól ne félj; és rögtön ved ki a fejedből azt a gondolatot. Katám, sem Ted, sem más nem fog engem innét elvinni, míg nekéd szűkség van reám!

— De — de — nekem nincs szűkségem — reád. Oh, egyetlen egy drága jó barátom, bocsáss meg!

Cly élénken és oly gyöngd sietséggel beszélt, mint ha egy elkerülhetetlen csapást próbált volna enylyíteni.

— Édesem felvitattá — te tudod, hogy mily hálás vagyok a te ápolásodért, de Mili, én nem kívánom, hogy itt maradj, — és valóban — jobb szeretném, ha Elm Courtot még ma este itt hagynád! — Ted itt van; és ő örülni fog, hogy téged haza vihet.

— De miért kívánod azt tőlem?

Sokkal inkább esudálkoztam e forma szerint való elküldését, miatt, hogy sörve éreztem volna magamat — és valóban hajlandó voltam azt gondolni, hogy hozzám intézett különös szavai eupán csak a delirium örjögései voltak.

— Katám, reám gondolsz, vagy magadra? — kérdém.

A vasárnapi lóversenyek Zsukon.

A. Zsuk. 1893. november 3.

A holnapután lefolyó versenyek, mint a körülmények mutatják, még érdekesebbek lesznek, mint a multkorak.

Száles körben nagy az érdeklődés és szép számban vannak a nevezések. A lovak ereje némileg már ismeretes és az az érdeklődést az által, hogy némileg biztos kombi-nációra nyújt módot, fokozni fogja.

A főúri világ és a nagyobb gazda kö-zönség tömegesebb részvételét elő fogja moz-dítani Bethlen András gróf földm. miniszter-nek a lejárata.

A mánt biztos forrásból értesülünk ugyan-is, vasárnap a zsuki ver-senyeken Bethlen András gróf földmíveléstudgyi miniszter is meg-jelenik családijával.

Ez a verseny fényét emelni és az ér-deklődést irányítani fogja.

Az erdélyi zsuki falka vadásztársaság ál-tal rendezett ezen másodszorú verseny még ér-dekesebbnek ígérkezik mint az első a meny-nyiben a másodosztályú államdíjra 7, az erd.-gazd. egylet díjára 4, a magyar lovar egylet díjára 7, a hadseregi akadályversenyre 7, a harmadosztályú államdíjra 12, a br. Wes-selényi Béla által adott 600 koronás vigasz-versenye pedig 3 nevezés történt és valószí-nű, hogy az összes nevezett lovak futni fognak.

Ezen kívül lesz még az állami mé-nek vadásztársasága a melyben az I-ső ver-seny alkalmával tartott három vadászver-senyénél helyre beérkezett 2 mén fog egymás-al küzdeni.

Tippünk — a versenyben az I-ső napi-versenyek alkalmával a lovak kondíciójáról magunknak meggyőződést és tájékozást sze-rvezve a következők:

A II-od oszt. állam díjnál: Gassenbub, Felhő II. és Tekergő, habár Chaming okoz-hat meglepetést.

A három első közül az elsőseget mint már ayertes lónak Gassenbubnak adjuk, de Tekergő és Felhő II. is jó kondícióban lé-vén erősen fognak a díjért küzdeni, ha csak Felhő II. 82 kgr. nagy súlya miatt el nem marad.

Az erdélyi gazd. egylet díjában a ver-seny Mérges és Sayda között fog kifej-lődni.

A magyar lovar-egylet díjában véle-ményünk szerint Pezsgő és Paris a valószí-nű nyertesek, de könnyen okozhat meglepe-tést Madár és Irma.

A hadseregi akadály versenyben tip-pünk Pejzán és Lehel, bár Mathilde ha fut, okozhat meglepetést.

A harmadik osztályú államdíj handioap-sikversenyében Vigéc, Madár és Primula között osszik meg tippünk, habár Chaming és Boglár meglepetést okozhat.

Az elsőseget Vigécnek adjuk, mint a mely a várakozásoknak már a mult évben is megfelelt és kitűnő kondícióban van.

Az állami mének versenyében nézetünk szerint a küzdelem az elsőseget Huszár és Zobnaticza között fog kifejldni, habár Tü-nemény és Vándor egy könnyen a győzelmet át engedni nem fogják, végre a Programm első számát képező vigasz versenyben hitünk feltétlenül Pejzán felé hajlik.

A külön vonat ez uttal a közönség na-gyobb kényelmére 11 órakor fog indulni, a versenyek pontban 12-tőkor kezdődnek és esős időben is megtartatnak.

A versenyről a programmot is közölni fogjuk.

A kolozsvári vízvezeték mikor épül ki ???

MINDENFÉLE.

Kolozsvárt, november 3.

A kolozsvári kör jubileuma.

Vasárnap, november 5-én d. u. 4 órakor ün-nepli meg a Kolozsvári kör 25 éves jubileu-mát. Az ünnepély tárgysorozata a követke-ző: Titkári és pénztári jelentés a mult évről, a melyet a zárszámadás és a költségelőírán-yzat beterjesztése követ. Ezután Fekete Béla városi aljegyző és a kör titkára) olvassa fel az egylet 25 évi történetét. Este házias jellegű bankett lesz, melyre jegyek a kör helyiségében kaphatók.

— **Váradi Móricz** egykor a koloz-svári, utóbb a rózsahegyri r. kath. főgymná-sium igazgatója és a kegyesrendi társház főnöke mint mely részvételt értesülünk teg-napelőtt Rózsahegy egyen rövid szenvedés után életének 75-ik évében meghalt. Váradi Mó-ricz egyike volt a minden tiszteletre érde-mes kegyes tanítóról legderékabb és legér-deমেsebb tagjainak. 1873 előtt hosszú ideig a kolozsvári főgymnásium igazgatója

és a társház főnöke volt, mely állásában minden körben igaz és őszinte be-estülében részesült. Innen 1878-ban távo-zott el Rózsahegyre a hól szintén közbeszű-lés közt működött egész haláláig. Erdemei-ért Rózsahegy városa díszpolgárává válasz-totta meg, s a király ez év végén a Ferencz József lovagrenddel tüntette ki. Halála nagy veszteség a tanítórésre, s a hazai oktatás-ügyre, melynek hosszú életén keresztül lel-kes és odaadó bajnoka volt. Áldás legyen emlékezetén!

— **Kolozsvár város költségvetési előirányzata az 1894-ik évre.** 691.357 frt 48 krtban lesz megállapítva a szakbizottságok által. A pótdó 38 százalék lesz. A rendes bevétel kitesz 516.932 frt 60 krt, a rendki-vóli 119.574 frt 36 krt, a közmívelődésűgy 4.929 frtot, a katonatügyi 44.670 frt 52 krt, és a szegényügyi 7.798 frt 20 krt. Közsza-gatási és dolgi kiadások 603.139 frt 44 kr, közmívelődési kiadások 49.215 frt 52 kr, katonatügyi kiadások 28.939 frt, szegényügyi kiadások 10.113 frt 52 kr. Az összes szűk-séglet 691.367 frt 48 kr, fűdözet 693.904 frt 78 kr. Fölösleg 2.547 frt 30 kr.

— **Táncz tanulás.** A műveltebb osztály ifjainál a táncz tanulás ép ugy az elengedhetetlen tantárgyak közé tartozik, mint az általános műveltséghez tartozó köte-les tantárgyak. Most, hogy a járvány az is-kolákban egy hóval megrovíditette az idei szorgalmi évet, a tanfériak igyekeznek min-den napot, minden órát ugy osztani be, hogy a tananyagot kimerithessék. A belkassal egybekötött intézetek némelyikénél az elő-járók épen annak a tantárgynak a konfika-lására terjesztették ki a figyelmüket, a mi a testet harmonikusnak fejleszt, s mely ez oknál fogva sem engedhető el, a táncz-ra. A többi intézetek között a kolozsvári női képző intézetben is latolgatják: legyen táncz, vagy ne legyen táncz? Mi azt mond-ju legyen, s hisszük, hogy velünk egy vé-leményen lesz az intézet kiváló igazgatónöje, ki számos jelét adta annak, mennyire szívén viseli az intézeti növendékek pedagogiai és általános művelését és testben való harmo-nikus képzsét.

— **Szép adomány.** A kolozsvári Mária Valeria árvaház részére Veres Mari kisasszony öngyászaga 40 frtot küldött lap-unk szerkesztősege útján. Ez összeget mi-dőn rendeltetési helyére juttatjuk a nemes adakozó urhölgynek az árvák nevében a ma-gunk részéről is köszönetet mondunk.

— **Emke adomány.** Zichermann Hermann, a Debreczen Nagyvárdi Értesi-tő kiadó tulajdonosának januában a debre-zeni Corró kávéházban egy előtte teljesen ismeretlen ur két darab tiszet adott át az-al a kérséssel, hogy tegye el. Ziche-rmann H. tiltakozott a különös ajándék el-len s mikor kérdezte: „kikhez legyen volta-kép szerencsém?” csak aui választ kapott, hogy: „E. M. K. E. katholicus vagyok.” Zichermann erre a 20 frtot fölvitte a debreczeni II. ke-rületi főkapitánysághoz s ott deponálta. Az-óta senki sem jelentkezett a pénzért, ezért a tanács Zichermann H. kívánságára a 20 frtot az E. M. K. E.-nek adta.

— **Német szőrt adomány az Emkének.** Debreczenben egy túszlókókból alakult asztaltársaság a körében tilos német szó használatának bírságából 2 frt 30 krt gyűjtött össze. Az összeg a „Debreczeni El-lenör” E. M. K. E. perselyébe helyezett el.

— **E. M. K. E. alapítók.** Sikó Kálmán birtokos Solyomkőről 100 frt alapít-ványt fizetett. Alapítványát befizette továbbá dr. Vajna Vilmos fogorvos.

— **Országos vásár.** A most lefolyt országos vásárkor 17 darab juh, 137 drb. borjú, 213 drb. ló, 1243 darab szarvasmar-ha, 200 drb. nagy sertés és 90 drb. malacz kelt el. Összesen 1905 darab.

— **Tűz ütött ki az éjjel** Kolozsvárt a külmagyar utcában. A tűzoltóság hatot kogatott és kivonult Philipp Gyula fel-ügyelő vezetés alatt. Az utca végén a Sig-mond testvérek istáloinál gyúlt meg egy boglya széna, mely le is égett. A tűz tovább terjedését a tűzoltók megakadályozták.

— **Gyászhir.** Hilibi Haller Béla m. kir. csendőrző-alezredes, a IV-dik (kassai) csend-őrségi kerület parancsnoka, tegnap Kassán meghalt. E férfi halála nem csupán a Hal-ler családot sújtja, hanem a magyar csend-őrséget is, — mely az elhunytban egyik legkiválóbb vezetőjét veszítette el. — Hil-ibi Haller Béla a hadi tengereszetnél kez-dette meg pályáját. Részt vett a lissai ütkö-zetben, a hol annyira kitüntette magát, hogy a vitézségi nagy érmet kapta elismerésül. Az-után még többször nyert legfelsőbb elismerést a kitűnő tehetség, nemes egyéniségi katoná, a ki mint sorhajó-hadnagy a m. k. csendő-rség szervezésekor — hogy a hazában élhessen — ide áthelyeztetette magát és közbiztonságunk érdemgázdag szolgálatában, mint csendőrké-rületi parancsnok fejezte be életét. Haller Bélát felfikora teljességében, 47-ik életév-ben ragadta el a halál. Testvére volt dr. Haller Károly egyetemi tanárnak és Haller Rezső ügyvédnek. Övegyet és két árva hag-yott hátra. — Haller Béla temetése holnap lesz, Kassán. Nyagodjék békével!

— **Gazdasági tanácsadók.** A földmíveléstudgyi miniszter a helyes gazdálko-dás előmozdítása szempontjából, valamint az ezéblől, hogy a gazdalközönség ezen szem-ponthoz tartozó bizonyos kérdésekben szakvele-ményadóitól jövő tanácsokra támaszkodhas-sék, a gazdasági tanácsadó intézményt élet-be léptette. Ezekből a magyar-óvári gazda-sági akadémia, valamint a keszthelyi, kassai debreczeni és kolozsvári gazdasági tanítóné-zetek tanári testületeiből oly bizottságokat alakított, melyek hivatala vannak mezőgaz-da-sági ügyekben és kérdésekben a gazdalkö-zönségnek szakvéleménnyel szolgálni. A szak-veleményadás oly ügyekre és kérdésekre ter-jed, melyekre nézve más intézmények vagy hivatalok szervezve nincsenek. A ki a ta-nácsadó bizottság szakvéleményét és mákö-dését igénybe venni óhajtja, ez iránt a hozzá legközelebb eső intézetigazgatóságához fordul beadványában részletesen előadja kívánatait s a mennyiben a kérdés elintézésé helyszini szemlét tenni szükséges, kijelöli erre az óhajtott időpontot és a kissállások és szem-lék módosztatit.

— **A Kossuth-nóta.** A P. N. írja tegnap kelettel: A katonaságnak ma histo-riai nevezetességi ünnepnapja volt: fényes ezerezeremóniával újra hűséget esküdt a hazá-nak és a trónnak. Nem csoda, hogy a tisz-tek, a kiknek még este is fülébe csengett az ünnepies Gotterhalte, ma a rendesnél is na-gyobb önértéssel jártak-keltek a fővárosban és érzékenyebbek voltak, mint máskor hét-köznapon. Így történt, hogy éjjel körül a Pannoniában, a hol ilyenkor a hangulat lel-kesebbé válik, — a mikor a csigánybanda a Kossuth-nótát kezdte játszani, a diszruhás tisztaurak a helyzetet kissé kényesnek talál-ták. Feszengeni kezdtek helyükön, különösen a mikor a közönségnek roppantul tetszett a nóta és többször egymásután megújráta. A helyzet egyre veszedelmesebbé vált és min-denki a tiszteket nézte, a kik közül a leg-vakmerőbb odament Patikárus Ferkóhoz, a csigányprimáshoz, intve neki, hogy hagyja fülbe ezt a rebellis dalt és játssa például az intermezót a Parasztbeeskülből. A publi-kumnak, a mely már-már énekelni kezdte a nóta szövegét is, természetesen nem tetszett ez az intermezó, hanem követelni kezdte egyre a Kossuth Lajos üzenetét. És a csi-gányok a civilizáltság kegyét ebben a vál-ságos perczben többre becsülték az egész hadseregnél s nem rettenve vissza semmi fenyegetéstől, egyre nagyobb buszósággal és lelkesedéssel húzták a Kossuth-nótát. A kö-zönség éljenzett és énekel, mire a tisz urak — mit tehettek egyebet? — ünnepiesen ki-vonultak a Pannoniából.

— **A Ferencz József tud. egyetem jogász se segély egylete folyó hó 7én (kedden) délután 3 órakor közgyűlést tart, melyre a t. joghallgató urakat tiszte lettel meghívjuk.** Tárgy: 1., a mult évi j. k. felolva-sása és hitelesítése, 2., a lemondott választmányi és póttagok helyébe újak választása, 3., pénztári jelentés, 4., Könyvtári jelentés, 5., Sándor László választmányi tag fellebbezésének tárgyalása az október 30-án tajtolt választmányi ülés segélyezési határozatai ellen, 6., Az ügyrendtartás átdolgozásának tárgyalása, 7., „Az alu-minium” számára létesítendő alapítványra vonatkozó intézkedések, 8., Indítványok és interpellációk. Koloz-svár: 1893 november 2án. Donogány János sk elnök, Soó Rezső sk titkár.

— **Hangverseny.** Ifj. Farkas Já-nos hangversenye a melyet már említettünk a központi szálloda emeleti dísztermében lesz e hó 9-én A fiatal művész többek közt Men-delsohn hegedűhangversenyét és kedvelt nor-vég zeneszerzőnek, Griegnek egy újabb még kevésbé ismert szovátját fogja előadni. A hangverseny programját annak idején kö-zölni fogjuk.

— **Egy árva jó családból való,** 18 éves leány, ki a magyar és német nyelvet, tökéletesen bírja, álsát keres mint társalkodó-nó vagy házikasszony ki gyermekekkel is szeret foglalkozni. Fizetési igényei szeré-nyek. Czim a kiadóhivatalban.

— **József Ágost fkg. esküvője.** Bécsből távirják: A király, ki november 8-án Budapestről Bécsbe érkezik, nov 13-án Mün-chenbe utazik. Augusztá bajor hercegnőnek József Ágost főherceggel való esküvőjére, Ste-fánia özv. trónörökösne szintén Münchenbe utazik.

— **Halálozás.** Matejko János, a hir-neves lengyel történelmi festő, mint egy krakkói távirat jelenti elhunyt. Halála nagy csapás a lengyel nemzetre nézve, melynek hazafiságát, történelmi tradícióhoz való ra-gaszkodását szingazdag esztétével és alkotó-geniejével tartotta ében. De veszteség el-költözése az egész festő művészetre nézve is a melynek egyik igazi mestere hunyt el benne.

— **N-Váradon** tegnapelőtt határo-zta el a városi közgyűlés a vízvezeték kiépí-tését. Mint levelezünk írja a város összes pol-gárai meglehetek elégedve, mert olyan czég nyerte el a vízmű építését a melyik teljesen méltó arra és erős a hitünk, hogy a város igényeinek a jövőben minden tekintetben meg is felel. A hosszas túsából győztesen kikerült Walzer féle részvénytársaság csaknem régebb alakult, élén a köz-élet legkiválóbb egyéniségei Andrassy és Teleky grófok s Kankofsky Antal mint vezér-

igazgató állanak, egy részt tehát ezek személyében, más-részt az onszoliditásban, mely a részvénytársaságot alaku-lása első perczétől jellem-zé van meg az a garancia, mely a város polgárait megnyugtathatja az iránt, hogy a legol-csobb ajánlkozó becsülettel fogja megoldani feladatát. De nem egyedül az a mi az általános megelége-dést, mondhatnók közörmöt előidézte, de igenis az, hogy magyar vállalkozó kapta meg a munkát, s így nemcsak, hogy kizárólag magyar iparosok segédkezésével létesül a vízmű, de az a — bizonyára nagyon csekély nyereség is, mely a vállalat elkészítése után a társaságnak fennmarad, magyar kézbe kerül s Magyarországon marad. Hogy ez így történt abban kétségtelenül nagy része van Hlatky Endrének, ki a tegnapi közgyű-lésen tartott remek beszédében a lehető leg-szebben kifejtette mindazon elveket, a melyek tekintetbe vétele mellett — nem lehe-tett mást, mint a Walzer féle részvénytársaságot bizni meg a vízvezeték kiépítésével.

— **Három méteres fog.** Bohács Ernő és Kremmer Lipót halászkok a napok-ban Nagykőrös és Fokord között a Tisából egy óriási mamut-fogat halásztak ki. A fog, mint levelezünk írja, három méter hossza-sa és vastagsága majdnem emberderéknyi. Szakértők állítása szerint ilyen hatalmas agya-rat eddig még egyetlen múzeumban sem őris-tek. A leletet fel fogják küldeni a Nemzeti Múzeumnak.

— **A chicagói világkiállítás mérlege.** Tegnapelőtt zárták be a nagy zarájtal lefolyt chicagói világkiállítást s rá mindjárt tegnap statisztikával is szolgálnak róla. A statisztika egyelőre csak a kiállítás látogatottságáról szól. Összesen 27.529,400 ember járt a kiállításon, a kik közül fizető 21.477,412 volt. Ehhez képest a kiállítás pénzügyi eredménye is kedvezőbb, mint meg-előzőleg hitték. Számokban azonban majd csak később mutatják be a kiállítás mér-legét.

— **A chicagói polgármester meggyilkolása.** Mint a „New-York Her-ald” Washingtonból jelenti, a chicagói pol-gármester meggyilkolása által az országban elterjedt gyilkolási mánia következtében az őrséget a fehér hátsban megerősítették. Az elsőket palotája elhagyásakor titkos rend-őrök kísérik. New-Yorkban és Brooklynben tegnap 73 őrtöltet fogtak el, a kik közül tö-bben gyilkosság elkövetésével fenyegetődtek, sőt néhányan gyilkossági kísérleteket is tettek.

— **A ezár podgyásza.** Az orosz ezár podgyásza dániai utja alkalmával, mint egy angol ujság írja, nem kevesebb, mint 3000 bördőből állott, tehát épen kétszer annyi volt, mint a mennyit a walesi her-czegnő és leányai igénybe vettek. Ez hatal-mas szállítmány 14 vasuti tehervozat töl-tött meg.

— **Meggyilkolt miniszter.** Belg-rádban olyan rablógyilkosság történt, a mely élénken emlékeztet az évekkel ezelött oly nagy izgalmat keltett Spanga-Berecz-Pitely-féle rablógyilkosságra. Ez a három gonosz-tervő, mint tudva van, Majláth országbíró-t gyilkolta meg, budavárbeli lakásán, hogy ki-rabolhassa. Most követői akadtak Belgrádban ezeknek a banditáknak. Azt táviratozzák on-nan, hogy tegnapelőtt éjjel borzasztó módon gyilkolták meg ott Velkovits volt szerb pén-zügyminisztert. Velkovits a leggazdagabb em-berek egyike volt a szerb fővárosban. Ma raggal halva találták a lakásán, feje jófor-mán egészen le volt vágva a test törzséről, a mellén pedig nyolcos halálos szúrás látszott. A szerencsétlen ember állandóan a házso-bájában tartotta a pénztárát, melyet a gyil-kosok feltörték s kiraboltak. — A szobában minden fel volt fordítva, a miből sejteni le-het, hogy a gonosztervők borzasztó küzdel-met vívtak a halálra szánt emberrel. Hogy kik a bűnösök, azt még nem tudják. A rend őrség lázasan nyomoz.

— **A legközelebbi párisi világ-kiállítás csodája.** Ösmertes dolog, hogy a legutóbbi párisi kiállítás legnagyobb csodája az Eiffel-torony volt. Minthogy a szá-zad utolsó évében ismét világkiállítás lesz Párisban, a francia felalálók a on török a fejéket, hogy mi legyen ennek a kiállításnak a legnagyobb csodája. A kiállítás ideiglenes bizottságának a következő tervek fölött kell legközelebb ítéletet mondania. Egyik óriási páncélos hajót javasol; a másik egy olyan távesővet, a mely a holdat egy méternyre hozná közel a szemhez; a harmadik 200 ton-na bronzból akar harangot önteni: ismét egy másik száz méter átmérőjű s 203 méter ma-gas toronyt, vagy egy modern házat akar építeni, melyen csupa művész dolgoz lennének; van olyan a ki azt ajánlja, hogy készítsenek alumíniumból egy kormányozható léghajót Valószínű azonban, hogy ezeket a terveket, a melyek részben már ki is vannak dolgoz-va, a bizottság már első ülésén egytől-egytől el fogja vetni.

— **A párisi játékbárlangok.** A játékbárlangok ellen a hatóságok erőlyesen felléptek. Az ugynevezett b e s i g u e - k l u b helyiségét tegnap este — mint Párisból sür-gönyzik — már bezárták. Éjfélután a klub helyiségében megjelent egy rendőrtisztviselő és a prefektúra részéről előmutatta Conole körelőnöknek a bezárási rendeletet, Az elnök aztán azt kérdezte, vajjon szabad-e a jelenleg folyamatban levő partitakat régig játszani. Ezt a rendőrtisztviselő megengedte,

de néhány perczre el később meg azt a rendőrbiztos és megparancsolta az összes uraknak, hogy a helyiséget rögtön hagyják el. Műtán ez megtörtént, a kört hatóságilag bezárták. A többi tizenegy párisi játékbárlangot a legszigorubb felügyelet alá hely-lyezték.

Szerkesztőségi üzenetek.

Bordal. Semmi sem új a nap alatt. Ez a „Bordal” meg épen vert uton halad. Van benne verselési ügyesség, de egyéb megkapó jó tulajdonságot nem fedeztünk fel benne.

Színházlátogató. A színházi előadások-ról az ön privát véleményét szívesen respek-táljuk, de szűkségtelen ismételni azt, a mit már annyit elmondottunk. — Vasárnap a negyedik darab pályázik. Abban igaza van, hogy a nagy közönség ítélete mindig csál-hatatlanabb, mint egyes emberek bírálgatása. Hanem azért kritikát mindenki mond, mert ha nem is született minden ember írónak, de az bizonyos, hogy kritikusnak mindenki született. Ebből a hitből bajos volna valakit kizavarni.

LEGUJABB.

(Az Ellenzék eredeti táviratai.)

A budai honvédszobor.

Budapest, nov. 3.

A Budapesti Tageblatt egyik munka-társa felkereste Szénágy Sándort, a honvé-dszobor gyűjtő-bizottság elnökét.

Végig nézték a gyűjtőleveket, és kon-statálták, hogy gr. Apponyi Albert 1885-ben az akkori mérsékelt ellenzék gyűjtőívén 5 frt adománnyal szerepel.

A Wekerle neve azonban egy iven sem fordul elő.

Ez a szenzációs leleplezés a képviselő-között nagy izgalmat keltett.

Az ellenzék követeli, hogy Wekerle ad-jon Apponyi grófnak az országházban tett multkori kijelentéseért elégtételt.

A dolozban nevezetes az, hogy Jekel-falusi miniszteri tanácsos Szénásitól be kérte a gyűjtő leveket.

Szénási azonban ezek kiszolgáltatását megtagadta.

Országgyűlés.

Budapest, nov. 3.

A képviselőház mai ülésén Hegedűs Sándor előadó beterjesztette a pénzügyi bi-zottság jelentését az 1894. évi budgetre nézve.

Szilágyi Dezső és Lukács Béla minisz-terek pedig kisebb törvényjavaslatokat ter-jesztették a ház elé. Az ülés egynegyed órát tartott.

Schlauch a királlynál.

Budapest, nov. 3.

A király ma Schlauch Lőrincz nagy-várdi püspököt kihallgatáson fogadta. Schla-uchot felszólítá ő felsége, hogy a memorándum hozasék nyilvánosságra, melyet a polgári há-zasságra nézve beterjesztett.

Pável püspök a hercegprímásnál.

Budapest, okt. 3.

Vasvári Kolos hercegprímás Pá-vel püspököt ma fogadta.

A püspök hosszabb ideig volt a pri-másnál.

Ő Felsége Pável püspököt hétfőn fo-gadja.

Pável püspök egy ujságíró előtt igen el-keseredetten nyilatkozott a magyar sajtó-nak vele szemben tanúsított eljárásáért.

Uj osztrák kormány.

Budapest, nov. 3.

Windischgrätz herceg elfogadta az osztrák kormány elnökségét.

Az osztrák kabinet ilyenformán rövid idő alatt megalakul.

A forrongó Balkán.

Budapest, nov. 3.

A „Videlo” szenzációja hirt közöl. E szerint a Balkán félszigeten az arnotok el-foglalták Ó Szerbia fővárosát: Prizsendet. A helyőrség egy részét elfogták, a más részét lelőtték.

Az izgatottság az egész Balkánon óriási. A török csapatokat minden-felé mozgósítják.

Nemzeti színház.

Kolozsvárt, szombat, 1893. november 4-én.

Ivánti Jenő vendégfellépéttel:

ARMÁNY és SZERELM.

Fellőls szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segédszerkesztő és kiadólaptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

H i r d e t é s e k.

Árverési hirdetmény.

Alólt birtokossági elnök ezennel közli, hogy Parajd község közbirtokossága tulajdonát képező „Nagyág” fejtében levő, mintegy 44 holdat tevő fenyő-erdő 42133. Miniszteri szám alatt kelt engedély folytán, Parajdon, a község házában folyó évi November hó 19-én tartandó nyilvános árverésen el fog adatni.

Az árverezési feltételek alólt elnökél Parajdon megtekinthetők, hová az árverezés napjáig az írásbeli zárt ajánlatok is elküldendők.

Kiküldési ár 6000, irva Hatszer o. é. forint, melynek 10%-át árverezni kívánó készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban tartozik előre letenni az árverezési elnök kezébe.

Parajdon, 1893. évi október hó 20-án.

Mánya Gergely s. k.,
birtokossági elnök.

1087. (1-1)

Magyar királyi államasutak.

15479/93. sz.

3065. (1-1)

Hirdetmény.

Közli, hogy vonalainkon a forgalom rendes lebonyolítását jelentékenyen nehezítő árutorlódás elhárítása végett kocsijaink rakodási idejét mindazon árukra nézve, melyeknek be-, illetve kirakására a díjszábsí határozmányok értelmében a felek vannak kötelezve, valamennyi állomásunkon — Fiume állomást kivéve — az üzletszabályzat 69. § 7. bekezdésében foglalt határozmány alapján és a felügyeleti hatóság jóváhagyásával folyó évi November hó 1-től kezdve további intézkedésig a díjszábsí szerinti rakodási időről

6 nappali órára szállítjuk le.

Budapest, 1893. október hó 29.

Az Igazgatóság.

Sz. 188—1893. vég.

1071. (1-1)

Árverési hirdetmény.

Alólt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közli, hogy a közhalmi tekint. kir. járásbíró 1892. évi 1944. polg. számú végzése következtében, Pildner Frigyes közhalmi ügyvéd által képviselt garati Hágér Mihály javára daróczi Jacobi György és Knall András ellen 703 frt 70 kr. s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján 1892. évi szept. hó 28-án lefoglalt és 1893. frtá becsült: Jacobi Györgynél: 2 kanosza, 3 csikó, 1 ló, 1 bival, 1 tehén, 10 sertés, 60 hectó luza, 20 hectó roza, 170 szék törökbuza, 3 székér, 35 székér szénából álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíró 1893—892. és 2844—893. számú végzése folytán a végrehajtató bejelentése szerinti hátralék 99 frt 18 kr. töke követelés, ennek 1893. évi március hó 30. napjától járó 8%-os kamatai és 2342—893. polg. sz. alatti 4 frt 45 kr-ban bíróság már megállapított költségek erejéig, Darócson, a községi háznál leendő összekölésére 1893. évi November hó 25-ik napjának délutáni 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékosok oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érin-tett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében, készpénz fizetés mellett, a legelőbbet ígérőnek becsárón alól is el fognak adatni.

Kelt Oklándon, 1893. évi október hó 30. napján.

LÖRINCZI KÁROLY,
kir. járásbíró végrehajtó.

Sz. 15049—1893.

1057. (8-3)

Árverési hirdetmény.

A főméltóságú m. kir. földmívelésügyi ministeriumnak ide 59469. sz. leirata által a Lővétei birtokossága tulajdonát tevő „Angyos” nevű fenyőerdő újabb árverése rendeltetvén el, az ezennel kitűztetik 1893. évi November hó 23-án d. e. 10 órára Lővéte község házához.

Felküldési ár 46024 frt, bánatpénz 10%.

A feltételek alólt főszolgabírónál, a sz.-udvarhelyi kir. erdő-bivatalnál és a Lővétei birtokossági elnökél megtekinthetők.

Oklánd, 1893. évi október hó 26-án.

JAKAB GYULA,
főszolgabíró.

Dicsfény koszorút a házi asszony homlokára
egy jó csésze Theáért!

Hogy ezt minden asszony kiérdemelje: vegyen a

Keresztesy Pál
nagy papir-üzletéből

valódi Indiai Theát.

Egy negyed kiló csomag ára . . . 2 frt 50 kr.

Egy nyolcad . . . 1 frt 25 kr.

1042. (4-20)

Borszék fürdőből

és

Gyó-Szárhegy község közjavaiból,

nevezetesen kereskedelmi fákkal benőtt erdőségeiből, regále kártalanítási összegből stb. 200 holdon felüli, s részben földesuri birtokok után járó

arányosítási jogosultság

— eladó. —

Ertekezhetni Dr. TILTSCHER EDE ügyvédnél,
Gyergyó-Szent-Miklóson. 1058. (8-3)

A nagyérdemű helyi és vidéki közönség pártfogására ajánlom a

Bel-közép-utca 2-ik szám alatti

**Nemzetközi férfi-ruha-,
szücs-áru- és kalap-csarnokot.**

Elkészültek és raktáron vannak **útasó bundák**, fekete báránnyal, farkas, Angora Schopp és medvebőrű 30 fittól kezdve.

Férfi-, flu- és gyermek-öltönyök
rendkívüli nagy választékban.

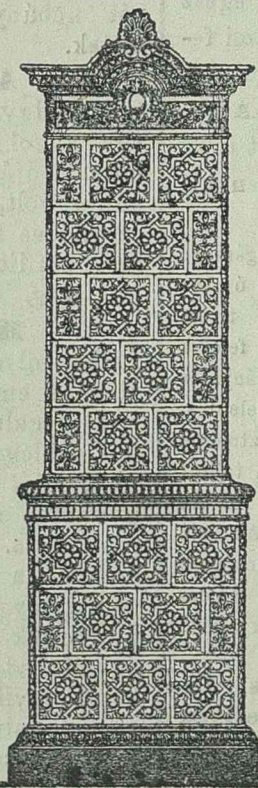
Férfi-, flu- és gyermek-felső, Menciaffok, Mikádók.

Plüsch, vidra és persianer sapkák, ugyancsak kalapok.

1062. (8-6)

RANSBURG SÁNDOR.

KÁLYHA-RAKTÁR.

Szíves tudomására kívánom hozni a nagyérd. közönségnek, miszerint a j. árt gyártmányu

**legjobb és legolcsóbb
cserép-kemenczém, kandalló**

takaréktűzhelyeimből

különböző nagyságban, márványozott, szürke, barna és zöld színben zománczoltva, stílszerű gazdag ornamentikával ellátva, vagy egyszerűbb kivitelben, a gyártótelepen:

Külmonostor-u. 101. sz. alatt
egészen új minta-gyűjteményt állítottam fel.

Saját gyártmányaimmal egyetemben nagy választékú raktárt tartok még ugyanott a világhírd. mellesl. (szászországi) kemenczegyár

**porcellán kandalló, kályha-
hál és fűtőberendezéseiből,**
kizárólagos fehér színben.

Gyártmányommal az anyag kitűnősége, valamint külön és legcélzzerűbb belső berendezés tekintetében minden kíváncsnaknak megfelelni egyedüli törekvésem leendő és kályhám jósága és kitűnő fűtőképeségeért jóállást vállalom.

Mintakönyvet árjegyzékkel határozott olcsó árak mellett készséggel szolgálok.

Gáll B. János,

1080. (5-6)

Külmonostor-utca 101. sz. alatt.

Tisztán kölcsönös. — Részvényesei nincsenek.

Az összes nyereség a biztosítottak javára esik.

A legnagyobb és leggazdagabb
pénzügyintézet a világon.

Biztosítási alapja

907 millió

frank.

THE MUTUAL
NEW-YORKI ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG
ALAPÍTOTT 1843.

Biztosít

emberéletet

legkülönbözőbb és leg-
előnyösebb

módozatok szerint.

Prospektusokkal és tisztelettel felvilágo-
sításával szolgál az

Erdélyrészi aligazgatóság,

Kolozsvárt, Belhid-utca 16. sz. alatt.

SZABÓ GYULA női-ruha műterme

Kolozsvár, főter 12. szám.

Eddig is jó hírnévnek örvendő működését NŐI CONFECTION készíttel kibővítvén, van szerencsém a n. é. Hölgyközönséggel tudatni, miszerint külföldön és pedig Bécs és Párizsban kitűnően kiképzett két angol segéd, mint munkaerő alkalmazása által azon kedvező helyzetben vagyok, minden e szakmába vágó

női Confection darab készítését

a legújabb és legizlésebb divat szerint elvállalni és gyorsan és pontosan mérték szerint eszközölni.

Tisztelettel:

1045. (8-10)

SZABÓ GYULA.

Vidéki megrendelésnél elegendő egy derék beküldése és az alj előhossza.

Telefonon megrendelhető 113. hívószámmal

a legjobb és legolcsóbb Tűzifa,

a m. á. v. helyi állomásnál tűzifa-telepemen

1 wagg. 100 métermázsza nem usztatott fiatal hasáb bikkfa 56 frt.

Házhoz szállítva 6 fittal drágább

1 öl nem usztatott fiatal hasáb bikkfa a vasznál . . . 10 frt.

1 öl fiatal hasáb tűzifa, kitűnő tűzifa, a vasznál . . . 10 frt.

Házhoz szállítva 1 fittal drágább.

Továbbá kapható usztatott bikkfa, hántott cserfa és fiatal hasáb tűzifa waggon és élszámmal.

Felvágott bikk- vagy tűzifa 50 kilogrammon felül — bármennyi — minden időben gyorsan házhoz szállítatik.

Ezek óta fennálló a jó hírnévnek örvendő tűzifa-üzletemet a n. é. közönség becses pártolására ajánlom.

Wertheimer Vilmos,

942. (10-25)

Kolozsvár, Széchenyi-utca 7. sz. (a vashíd mellett.)

Csucsai első minőségű

hasáb bikkfa,
nem usztatott.

Egy waggon 100 métermázsza Kolozsvárt, házhoz szállítva 66 frt, Csucsán helyt 44 frt waggonba rakva.

Megrendelhető Csucsán, akár Kolozsvárt:

**a kolozsvári hitelbank és társai
csucsai faüzletének utódánál.**

938. (10-15)

GÁLL SIMON,

(„Korona” vendéglő).

VALÓDI

MEDICINAL COGNAC

F. CURVOASSIR & CURLIER FRERES

COGNACBAN.

(Alapított 1828. évben.)

Kapható Kolozsvárt:

Dr. Hintz (Palóczy) gyógyszer-tárában.

1007. (7-10)

Belszén-utca 2-ik szám alatt

két fiatal

hámos csikó

eladó.

1063. (2-3)